

Onderwerp

Wijziging Gemeenschappelijke regeling Gelders Archief

Adviseur	: B. Pelgrum	Datum B&W	: 21 april 2026
Programma	: Bestuur en ondersteuning	Datum Raad	: 26 mei 2026
Portefeuillehouder	: Gert-Jan Willemse	Openbaar	: Ja

Aan de Raad**Gevraagde beslissing**

1. Reageren met bijgevoegde zienswijzebrief op het ontwerp wijzigingsbesluit van de gemeenschappelijke regeling Gelders Archief.

Aanleiding

Per 1 juli 2022 hebben diverse wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) plaatsgevonden. Hierdoor zijn er in de afgelopen jaren al meerdere wijzigingen van gemeenschappelijke regelingen aan de raad voorgelegd. Ook de gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum 'Gelders Archief' moet hierop aangepast worden. In juni 2018 en december 2021 heeft toenmalige Minister Slob schriftelijk aangegeven dat het Rijk gaat terugtrekken uit de gemeenschappelijke regelingen van de Regionale Historische Centra (RHC's). Om terugtrekking mogelijk te maken dient de Archiefwet gewijzigd te worden (voorlopige ingangsdatum 1 januari 2027). Ook zijn er op basis van andere wijzigingen in de Archiefwet aanpassingen nodig in de gemeenschappelijke regeling. Deze wijzigingen moeten voorgelegd worden aan de raad. Op 25 maart 2026 heeft het algemeen bestuur in een extra algemene bestuursvergadering akkoord gegeven. Om de wijzigingen door te kunnen voeren is volgens artikel 1 WGR, toestemming van alle deelnemende partijen in de regeling nodig. Omdat de gemeente Rozendaal één van deze partijen is, verzoekt het Algemeen Bestuur, de raad akkoord te gaan met de voorgestelde wijzigingen.

Wat willen we bereiken?

Continuëring van de archieftaken binnen wettelijke en financiële kaders.

Argumenten

1. Vanwege wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) die per 1 juli 2022 in werking zijn getreden, is het noodzakelijk de gemeenschappelijke regeling van het Gelders Archief (GR) zodanig aan te passen dat deze in overeenstemming is met de genoemde wet.

2. Als gevolg van het uittreden van het Rijk uit de gemeenschappelijke regelingen met de RHC's is een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling nodig

Het Rijk is nu nog een deelnemer in de regeling Gelders Archief; doordat zij uittreedt vraagt dit een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling. Per 1 januari 2027 gaat de nieuwe Archiefwet in. In de nieuwe Archiefwet is bepaald dat het Rijk uit alle gemeenschappelijke regelingen met de

regionaal historische centra zal stappen. Uitvoeringstaken zullen aan de regionaal historische centra worden gedelegeerd en gefinancierd worden in de vorm van een SPUK. Na beëindiging van de SPUK volgt nog een uittreedsom.

3. Noodzakelijke aanpassingen Archiefwet

De nieuwe Archiefwet houdt, behalve het uittreden van het Rijk, ook andere wijzigingen in. Het wetsvoorstel voor de nieuwe Archiefwet is ingediend om de wetgeving uit 1995 te moderniseren en beter aan te laten sluiten op het digitale tijdperk. Door het aanpassen van de gemeenschappelijke regeling Gelders Archief wordt op deze wetswijziging voorbereid.

4. Meer deelnemers in de regeling betekent een grotere financiële draagkracht

Als het Rijk in de toekomst zou besluiten de taakdelegatie te beëindigen dan betekent dit ook dat er geen financiële middelen meer beschikbaar worden gesteld aan de gemeenschappelijke regeling. Dit kan beter opgevangen worden als er meer deelnemers in de regeling zijn; op dit moment worden deze mogelijkheden met potentiële toetreders verkent. De benodigde middelen voor het in stand houden van de gemeenschappelijke regeling worden dan over meer deelnemers verdeeld; dit verminderd financiële risico's voor de overige deelnemers.

Kanttekeningen

- 1. De nieuwe Archiefwet is nog niet ingevoerd waardoor de gemeenschappelijke regeling op grond van twee verschillende wetswijzigingen aangepast wordt.*

De wet gemeenschappelijke regelingen is al enige jaren herzien; hierop had eigenlijk de gemeenschappelijke regeling al eerder aangepast moeten zijn. In de nieuwe Archiefwet zal invulling gegeven worden aan het uittreden van het Rijk, maar deze is nog niet van kracht. Eventuele wijzigingen in de wet kunnen nog doorgevoerd worden.

- 2. De zetelverdeling in de gemeenschappelijke regeling moet aangepast worden bij nieuwe toetreders.*

Elke keer dat er zich een nieuwe toetredende deelnemer aandient, heeft dit gevolgen voor de zetelverdeling. In onderling overleg met nieuwe en bestaande deelnemers wordt bepaald hoe de bestuurlijke vertegenwoordiging vorm wordt gegeven in de nieuwe gemeenschappelijke regeling. Hierbij wordt een balans gezocht tussen bestuurlijke effectiviteit, wensen van individuele deelnemers en een vertegenwoordiging die past bij de diversiteit van de deelnemende organisaties. Afspraken worden vastgelegd in een nieuwe gemeenschappelijke regeling waarmee alle deelnemers moeten instemmen. Hierdoor kan de mate van invloed die Arnhem heeft binnen de gemeenschappelijke regeling verminderen.

- 3. Bij elke nieuwe toetredende deelnemer moet de gemeenschappelijke regeling worden aangepast*

Op dit moment is het Gelders Archief in gesprek met drie overheidsorganisaties die mogelijk willen toetreden. Het kan dus gebeuren dat binnen afzienbare termijn de

Raadsvoorstel

gemeenschappelijke regeling in ieder geval voor wat betreft de deelnemers weer aangepast moet worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Na instemming van uw raad zal de zienswijze naar het Gelders Archief worden gezonden.

Wat mag het kosten?

De wijzigingen hebben een voor Rozendaal kostenneutraal effect.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ingrid Timmer,
burgemeester

Bijlage(n)

1. Ontwerp zienswijzebrief
2. Ontwerp-besluit gewijzigde GR
3. Aanbiedingsbrief
4. Ontwerp-raadsbesluit